

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

LIVIU REBREANU

1885-1944

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Liviu REBREANU

Pădurea spînzuraților

Roman

c l a s i c

CARTIER

CARTIER

Respectăm cu atenție opiniile cititorilor

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.

Tel./fax: 022 20 34 91, tel.: 022 24 01 95. E-mail: cartier@cartier.md

Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, București.

Tel./fax: 210 80 51. E-mail: romania@cartier.md

Cartier & Roman LLC, Fort Lauderdale, SUA. E-mail: usa@cartier.md

www.cartier.md

Cărțile CARTIER pot fi procurate în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.

Cartier eBooks pot fi procurate pe iBookstore, Barnes & Noble și www.cartier.md

LIBRĂRIILE CARTIER

Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău.

Tel./fax: 022 21 42 03. E-mail: librariadincentru@cartier.md

Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău.

Tel./fax: 022 24 10 00. E-mail: librariadinhol@cartier.md

Comenzi CARTEA PRIN POȘTĂ

CODEX 2000, Str. Toamnei, nr. 24, sectorul 2, 020712 București, România

Tel./fax: (021) 210.80.51

E-mail: romania@cartier.md

Taxe poștale sînt suportate de editură. Plata se face ramburs, la primirea coletului.

Colecția *Cartier clasic* este coordonată de Dorin Onofrei

Editor: Gheorghe Erizanu

Lector: Valentin Guțu

Coperta seriei: Vitalie Coroban

Coperta: Vitalie Coroban

Design/Tehnoredactare: Tatiana Cunup

Prepress: Editura Cartier

Tipărită la Bons Offices

Liviu Rebreanu

PĂDUREA SPÎNZURAȚILOR

Ediția a III-a, august 2015

© 2015, 2007, 2002, Editura Cartier, pentru prezenta ediție. Toate drepturile rezervate.

Cărțile Cartier sînt disponibile în limita stocului și a bunului de difuzare.

Proiect editorial apărut cu sprijinul Consiliului Județean Bistrița-Năsăud (președinte Emil Radu Moldovan) prin Biblioteca Județeană „George Coșbuc” Bistrița-Năsăud (director Ioan Pinteau).

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Rebreanu, Liviu.

Pădurea spinzuraților: Roman/Liviu Rebreanu; cop.: Vitalie Coroban. – Ed. a 3-a. –

Chișinău: Cartier, 2015 (Tipogr. „Bons Offices”). – 296 p. –

(Colecția „Cartier clasic”/coord. de Dorin Onofrei, ISBN 978-9975-79-899-0). 700 ex.

ISBN 978-9975-79-990-4.

821.135.1-31

R 35

1

Sub cerul cenușiu de toamnă ca un clopot uriaș de sticlă aburită, spînzurătoarea nouă și sfidătoare, înfiptă la marginea satului, întindea brațul cu ștreangul spre cîmpia neagră, înțepată ici-colo cu arbori arămii. Supravegheați de un caporal scund, negricios, și ajutați de un țăran cu fața păroasă și roșie, doi soldați bătrîni săpau groapa, scuipîndu-și des în palme și hîciind a osteneală după fiecare lovitură de tîrnăcop. Din rana pămîntului groparii zvîrleau lut galben, lipicios...

Caporalul își răsucea mustățile și se uita mereu împrejur, cercetător și cu dispreț. Priveliștea îl supăra, deși căuta să nu-și dea pe față nemulțumirea. În dreapta era cimitirul militar, înconjurat cu sîrmă ghimpată, cu mormintele așezate ca la paradă, cu crucile albe, proaspete, uniforme. În stînga, la cîțiva pași, începea cimitirul satului, îngădit cu spini, cu cruci rupte, putrezite, rare, fără poartă, ca și cum de multă vreme niciun mort n-ar mai fi intrat acolo și nici n-ar mai vrea să intre nimeni... Satul Zirin, cartierul diviziei de infanterie, se ascundea sub o pînză de fum și de pîclă, din care de-abia scoteau capetele, sfioase și răsfirate, vîrfuri de pomi desfrunziți, cîteva coverișe țuguiate de paie și turnul bisericii, spintecat de un obuz. Spre miazănoapte se vedeau ruinele gării și linia ferată ce închidea zarea ca un dig fără început și fără sfîrșit. Șoseaua, însemnată cu o dungă dreaptă pe cîmpul mohorît, venea din apus, trecea prin sat și se ducea tocmai pe front...

— Urită țară aveți, muscale! zise deodată caporalul, întorcându-se spre gropari și uitându-se cu necaz la țăranul care se oprise să răsuflă. Auzi?... Țara... locurile... niet frumos! adăogă apoi, arătînd cu mîna ținutul și stîlcindu-și graiul spre a se face mai înțeles.

Țăranul holbă ochii, nedumerit, cu un zîmbet umil, bolborosind ceva pe rusește.

— Nu pricepe asta, don' căprar, limba noastră, zise atunci un soldat, îndreptîndu-se din șale.

— Nici nu-i vina lor că țara-i păcătoasă, adăogă îndată cellalt soldat, proptindu-se în lopată.

Toți trei militarii priveau acuma cu mare dispreț la țăranul care, neînțelegînd vorbele străine, plecă rușinat capul în groapa cu fundul galben, adîncă de vreo jumătate de metru.

— Ei, ce stați? Ce leneviți? strigă deodată caporalul, luîndu-și seama. Asta-i groapă? Nu vi-e rușine?... Uite-acu pică convoiul... și nici groapa nu-i gata!... Ori vreți să dau eu de dracu' din pricina voastră?... Hai! pune osul, nu te holba la mine!

— Așa-i, bine zici, don' căprar, mormăi un soldat, izbind cu tîrnăcopul într-un bolovan. Dar nici asta nu-i armată, don' căprar... S-ajungem noi gropari... de...

Oamenii se așternură degrabă pe muncă, în vreme ce caporalul, mulțumit, răspunse iarăși mai prietenos:

— Soldatul trebuie să facă de toate în război, că de-aceea-i războiul război... Ori aici, ori pe front, ori în spital, tot la război se socotește... De ce nu zici mai bine că am avut noroc cu întîrzierea?... Ce ne făceam dacă soseau la patru, cum era ordinul? Ne lua naiba pe toți... Ce-i drept, sînt militari vechi, dar n-am mai pomenit să spînzure oameni așa, aproape pe întunerec...

Apoi tăcu brusc. Privirea lui se oprise asupra spînzurătoarei, al cărei braț parcă amenința pe oamenii din groapă. Și în aceeași clipă ștreangul prinse a se legăna ușor... Caporalul simți un fior rece și întoarse repede capul. Atunci însă văzu crucile albe, în linii drepte, din cimitirul militar și, buimăcit, făcu stînga împrejur, dînd iarăși cu ochii de morminte în cimitirul satului.... Fu cuprins de o frică sugrumătoare, ca în fața unor stafii. Se stăpîni totuși în curînd și, scuipînd cu scîrbă, murmură:

— Ce viață mai e și asta... Încotro te uiți, numai moarte și morminte și morți...

Un vînt tomnatec, umed și trist, începu să bată dinspre satul ameuțit de ceață, aducînd pe aripi zvonuri de gemete înăbușite. Din văzduhul cenușiu picura atîta pustietate, că simțindu-și sufletul împovărat, caporalul încremeni cu fața spre turnul bisericii, cu privirea pierdută, fără să bage de seamă că pe cărarea cimitirului se apropia un ofițer. Își veni în fire de-abia cînd auzi pașii. Tresări și, întorcîndu-se la groapari, le zise cu glasul încă răgușit de neliniște:

— Dați zor, băieți, că vine un domn ofițer... De-acuma trebuie să sosească și convoiul... Of, baremi de-am scăpa mai repede!... Degeaba, asta nu-i treabă de militar!

Ofițerul se apropia șovăitor. Vîntul îi flutura pulpanele mantalei, împingîndu-l parcă spre o țintă nedorită. Era mijlociu de statură și avea puțină barbă, care-i dădea o înfățișare de milițian sedentar, deși altfel nu părea mai mult de treizeci și cinci de ani. De sub casca de fier lătăreață, fața lui rotundă și bălaie apărea chinuită, mai cu seamă din pricina ochilor cafenii, mari și ieșiți din orbite, care priveau înfrigurați stîlpul spînzurătoarei, fără a clipi, cu un nesațiu bolnăvicios. Gura, cu buzele cărnoase, era strînsă într-un spasm dureros, tremurător. Mîinile îi atîrnau țepene, aproape uitate.

Caporalul îl primi cu un salut milităresc, bătându-și zgomotos călcăiele bocancilor. Ofițerul se opri la câțiva pași, răspunse dînd din cap ușor, și, mereu cu privirea la ștreang, întrebă:

— La ce oră e hotărîtă execuția?

— La patru a fost, trăiți, domnule căpitan, răspunse caporalul atît de tare, că ofițerul întoarse repede ochii spre dînsul. Dar văd că e cinci și încă n-au sosit...

— Da... da, murmură căpitanul coborînd privirea asupra groparilor care săpau tăcuți, cu capetele în pămînt. Apoi întrebă iar, mai sigur: și cine va fi spînzurat?

— Noi nu putem ști, domnule căpitan, zise caporalul cam incurcat. Se aude c-ar fi un domn ofițer, dar nu putem ști bine...

— Și pentru ce fel de vină? stăruie ofițerul, privindu-l cerce-tător, aproape mînios.

Caporalul se zăpăci de tot și răspunse șovăind cu un zîmbet de milă amară:

— De, domnule căpitan... noi de unde să știm? În război viața omului e ca floarea, se scutură te miri de ce... Păcatele-s multe de la Dumnezeu, și oamenii nu iartă...

Căpitanul se uită lung la dînsul, mirat parcă de vorbele lui, și nu mai întrebă nimic. Ridicînd însă ochii și văzînd iar spînzurătoarea, se retrase câțiva pași ca în fața unui vrăjmaș amenințător. În aceeași clipă, pe cărarea dinspre sat, răsună un glas aspru și poruncitor:

— Caporal!... Gata, caporal?...

— Gata, domnule locotenent! strigă caporalul, întorcîndu-se cu mîna la cozoroc.

Locotenentul, în ulancă strînsă pe corp și cu guler de blană sură, venea foarte grăbit, aproape alergînd, și vorbind mereu:

— Gata tot, caporal? Convoiul a pornit adineori și în câteva minute va fi aici... Dar plutonierul unde-i? De ce n-a ve-

nit înainte?... Dacă eu, care n-am nicio însărcinare directă, m-am putut osteni...

Tăcu brusc văzînd pe căpitanul străin și necunoscut, care-l privea neliniștit. Locotenentul salută și înaintează pînă la marginea groapei, izbucnind apoi foarte nervos și cu vocea zgîrietoare:

— Scăunelul, caporal! Unde-i?... Ce te uiți ca un nerod?... Pe ce vrei tu să se urce condamnatul?... Ce oameni! Atîta nepăsare n-am mai văzut... Din pămînt să-mi scoți un scăunel, ai înțeles? Și în două minute să fii înapoi!... Aide, mișcă, ce mai caști gura?!

Caporalul porni fuga spre sat, în vreme ce locotenentul, aruncînd o privire căpitanului, care stătea deoparte, urmă mai potolit:

— Cu astfel de oameni nu batem noi Europa... Unde nu-i conștiința datoriei...

Vorbînd, trecu lîngă stîlpul de brad, chiar sub ștreangul nemîșcat. Examină groapa mormăind ceva, nemulțumit, și pe urmă, ridicînd ochii, apucă cu amîndouă mîinile funia ce-i atîrna deasupra capului, parcă ar fi vrut s-o încerce dacă-i destul de solidă. Întîlnind însă privirea speriată a căpitanului, dădu drumul ștreangului, rușinat și umilit. Mai stătu acolo cîteva clipe, nehotărît, apoi deodată merse drept în fața străinului, prezentîndu-se:

— Locotenent Apostol Bologna...

— Klapka, îl întrerupse căpitanul cu mîna întinsă. Otto Klapka... Adineaori am sosit, și tocmai de pe frontul italian... În gară am aflat că aveți o execuție și, nici nu-mi dau bine seama cum, iată că am nimerit aici...

În glasul căpitanului tremura o sfială atît de neascunsă, că locotenentul, fără să vrea, se simți cuprins iar de rușinea de adineaori și, încurcat, zise cu o vioiciune silită: